

ЗОЛОТИЙ ФОНД НАЦІЇ

УКРАЇНА
НОВА ЕПОХА

2015

ЮВІЛЕЙ ХРАМУ МУДРОСТІ ТА ЗНАНЬ

**ВОЛКОВА
ОЛЬГА ВАСИЛІВНА**

*Директор
Запорізької обласної
універсальної наукової
бібліотеки ім. О.М. Горького.
Життєве кредо:
«Думайте добре і
ваші думки стануть початком
добрих вчинків»*

Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М. Горького – одна з найпотужніших серед обласних універсальних наукових бібліотек України, яка посідає виняткове місце в культурі Запорізького краю, успішно реалізуючи своє призначення і місію центра збереження і розвитку культурно-історичної спадщини регіону. Сто десятий ювілей ОУНБ ім. О.М. Горького, безперечно, знаменна подія у житті Запорізького краю. Ті день народження дорогий не лише для тих, хто зв'язав свою долю з цєю скарбницею знань, але й для всіх поколінь запоріжців, які її створювали, відстоювали, відбудовували.

Історія закладу розпочалася 22 січня 1904 р. із затвердження «Статуту Олександрівської Катеринославської губернії міської громадської бібліотеки», а 15 січня 1905 р. новоутворена бібліотека прийняла першого читача. На момент відкриття її книжковий фонд налічував до 1,5 тисячі примірників, переважну частину яких склали дарунки гласного Олександрівської міської думи Б.Я. Штерна та міського голови Ф.Ф. Мовчановського. Керівництво діяльністю міської бібліотеки здійснювали загальні збори та правління на чолі з головою, яким став О.Я. Майдачевський. Серед членів її правління, обраних зборами, був історик-краєзнавець Я.П. Новицький.

Подальша доля одного із найстаріших закладів культури Запорізького краю тісно переплітається з історією і громадсько-політичним, економічним і духовним життям країни, нашого регіону. Серед найвизначніших, часом трагічних, подій життєпису бібліотеки: реорганізація в центральну міську робітничу (1919 р.), згодом (1935 р.) – у центральну міську, присвоєння їй рішенням президії Запорізької міської ради на прохання жителів «імені великого пролетарського письменника Олексія Максимовича Горького» (1936 р.), надання функцій обласної установи (1939 р.), повне знищення приміщення (вул. Чекистів, 30) і книжкового фонду (понад 175 тис. примірників документів) у перші дні фашистської окупації м. Запоріжжя (1941 р.), відновлення з нуля діяльності відразу після визволення обласного центру (з 16 жовтня 1943 р.) та поступове нарощування її потужності, зростання авторитету не лише у середовищі користувачів, але й серед підприємств, організацій, влад-

них громадських структур міста та області. Бібліотека стала місцем зустрічей з відомими людьми, проведення читачьких конференцій, науково-просвітницьких лекцій, літературних вечорів. Подвижницька праця колективу повоєнного періоду, яким тоді самовіддано керували директори – учасники Великої Вітчизняної війни Г.В. Панічева (1943-1944 рр.), М.Ф. Гришко (1944-1958 рр.), Г.С. Рябошапка (1959-1961 рр.), А.І. Бальцер (1961-1982 рр.), удостоєна численних нагород і відзнак Комітету в справах культурно-освітніх установ УРСР, Міністерства культури СРСР, УРСР, місцевих органів влади, творчих спілок. Саме завдяки А.І. Бальцеру читачі отримали нове приміщення бібліотеки, збудоване за спеціальним проектом. З 1982 р. по 2014 р. бібліотеку очолювала І.П. Степаненко. У 1998 р. вона стала першим лауреатом обласної щорічної премії ім. А.І. Бальцера в галузі бібліотечної справи області, яка була започаткована Запорізьким відділенням Українського фонду культури, а в 1999 р. їй присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України».

Збереження і пропаганда історичної та культурної спадщини краю – одна з найважливіших функцій головної регіональної бібліотеки. Основним структурним підрозділом, який сьогодні організовує, координує та безпосередньо здійснює краєзнавчу роботу, є відділ краєзнавства, створений у 2002 р. (1981-2002 рр. – сектор краєзнавства).

У 1978 р. розпочав роботу відділ мистецтв, який тісно співпрацює з багатьма професійними та громадськими мистецькими організаціями, соціальними та благодійними центрами. Постійно проводить художні виставки, майстер-класи, лекції-концерти, зустрічі з творчими людьми, музичні лекторії.

Сьогодні Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М. Горького – це провідний заклад області у сфері бібліотечно-інформаційного обслуговування населення, науково-дослідний, методичний, інформаційний центр. Шестипверхове приміщення,

Центр національних культур «Сузір'я»

«Movie Club» на базі інформаційного центру «Вікно в Америку»

Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М. Горького

дев'ять ярусів книгосховища, понад 1,5 млн одиниць документів на різних носіях і на 90 мовах народів світу, розгалужена система читальних залів, галузевих і спеціалізованих відділів, секторів, близько 37,6 тис. користувачів, 445 тис. відвідувань, 1,2 млн книговидач. Особливу гордість книгозбірні складають унікальні документи, що містять інформацію про Запорізьку область, та колекція рідкісних і цінних видань XVIII-XX століть. Бібліотека завжди йшла в ногу з часом. В останнє десятиліття ключем її діяльності стає освоєння інформаційних технологій. Модернізація закладу на основі синтезу традиційних і новітніх інформаційно-комунікаційних, мультимедійних технологій дозволяє ефективніше реалізувати основну функцію ОУНБ – загальнодоступного інформаційного центра, центра освіти і культури, місця проведення дозвілля. Свої послуги читачам запропонували Інтернет-центри, читальна зала електронних ресурсів, регіональний ресурсний центр для викладачів англійської мови, канадсько-український бібліотечний центр, виставкова зала, дитяча кімната. Віддалені користувачі, завдяки роботі сайту бібліотеки, мають безперешкодний доступ до її віртуальних серверів (електронний каталог, електронна афіша, віртуальні довідкові служби та виставки). Інтернет-ресурсами щорічно користується близько 100 тис. осіб.

Завпровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність Запорізької ОУНБ розпочалося наприкінці минулого століття. Впродовж останнього десятиріччя комп'ютерний парк збільшився до 133 робочих станцій. Один із пріоритетних напрямків становили бібліотечні фонди. Сьогодні електронний каталог ЗОУНБ містить 455,0 тис. записів, електронна бібліотека налічує 752 документи або понад 10,0 сторінок переважно краєзнавчої тематики. Проект створення електронної краєзнавчої бібліотеки «Про Запорізький край» продовжується. Інший аспект – створення доступу до віддалених інформаційних ресурсів, Інтернету реалізується через 37 обладнаних робочих місць у читальних залах, зонах Wi-Fi, електронну доставку документів, надання ексклюзивної можливості користування п'ятьма повнотекстовими ліцензійними базами даних онлайн. Слід відзначити, що актуальні версії електронного каталогу та інших власних БД представлені на веб-сайті бібліотеки (в тому числі у варіанті Android – додатку «Мобільний клієнт») і становлять основу надання додаткових послуг користувачам – попереднього замовлення літератури і доставки документів. Крім цього, систему онлайн-послуг доповнюють сервіси продовження абонементу, запису у бібліотеку, служби віртуальної довідки, консультації. Обсяги відповідних послуг щорічно зростають субстанціонально відвідуванням бібліотечного сайту, які становлять близько 280,0 тис.

Та, мабуть, найбільшою цінністю книгозбірні були і залишаються її працівники. Доля переважної більшості з них тісно переплітається з долею закладу, а традиції, закладені попередниками і дбайливо збережені молодими поколіннями горьківців, успішно підтримують цілісність колективу, його згуртованість, виробничий потенціал, здатність вирішувати найскладніші завдання. Трудові досягнення колективу у роки незалежної України відзначені Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, регіональними нагородами. Сім співробітників (Н.А. Купреєва, Л.Ф. Ізюмова, Г.М. Нагорна, Г.П. Ратникова, О.В. Тарлінська, Л.О. Беляєва, О.А. Савкіна) стали лауреатами щорічної премії Запорізької облдержадміністрації у номінації «За досягнення у розвитку бібліотечної справи».

Соціальна і просвітницька робота бібліотеки спрямована на розкриття і пропаганду фондів, залучення до читання широкої аудиторії різних верств населення. Цьому сприяють резонансні мега-виставки, зустрічі з майстрами слова сучасної України та області, арт-виставки, видавничі проекти (календар «Знаменні та пам'ятні дати Запоріжжя», серії «Міста і села Запорізької області», «Дослідники рідного краю», «Письменники Запорізького краю», «Митці Запорізького краю»). Бібліотека – активний учасник і переможець міжнародних проектів – фонду «Відродження», Посольства США в Україні та Ради міжнародних досліджень та обмінів інформацією (IREX), «Бібліоміст».

Одним із стратегічних завдань бібліотеки є сприяння розширенню міжнародного спілкування, розвитку міжкультурного діалогу як засобу збереження і підвищення толерантності в суспільстві. Велика робота у цьому напрямку проводиться відділом документів іноземними мовами.

XXI століття відкриває перед бібліотекою нові горизонти. Об'єднуючи талановитих, небайдужих професіоналів, підтримувана місцевою громадою ОУНБ ім. О.М. Горького впевнено крокує в майбутнє.